

H.P.B. và Hội

Ta sẽ chọn lọc một số cảm nghĩ, hồi ức, hoài niệm của người đồng thời có quen biết, làm việc gần gũi với bà hay chỉ gặp mặt vài lần, là thân hữu, cộng sự viên, thù địch hay người hoàn toàn xa lạ để mô tả nhân vật HPB và khung cảnh, điều kiện làm việc của bà cùng việc thành lập hội. Bài sẽ trưng ra nhiều nét về cá tính, đặc điểm về con người được xem là nhà huyền bí học giỏi dang nhất của thế kỷ 19 mà cũng bí ẩn nhất. Mỗi bài sẽ có chú thích về xuất xứ tài liệu để bạn tiện tra cứu.

ẤN TƯỢNG về H.P.B.

Nói về mặt nhân cách thì 'the Old Lady, Lão Phu Nhân' —theo cách gọi quý mến của chúng tôi đối với bà Blavatsky— như là một người mẹ đối với tôi, nhưng nếu những hoài niệm của tôi chỉ giới hạn vào cá tính đó, chỉ nói về những gì xảy ra và việc làm trong thế giới vật chất thì nó không thú vị mấy, và cho ra ấn tượng hết sức sai lạc về HPB thật sự (Helena Petrovna Blavatsky) mà tôi quen biết. Vì vậy tôi phải kể lại câu chuyện về hai cảnh đời cho dù nó kỳ lạ và khó tin ra sao đi nữa.

Những năm trẻ thơ rất dễ cảm của tôi trôi qua trong cộng đồng Welsh ở tiểu bang Minnesota, sống giữa người thuộc sắc dân tin có tiên nữ, đôi khi nhìn thấy hồn người đã khuất, và có những kinh nghiệm siêu hình khác. Họ thân nhiên nói mấy chuyện như thế và bởi thuộc cùng sắc dân, tôi cũng có kinh nghiệm tương tự. Trong khoảng thời gian đó lúc chỉ là chú bé nhỏ tuổi tôi tiếp xúc lần đầu tiên trong trí não với HPB một cách mơ hồ. Thư viện của ba tôi có cuốn tự điển cũ về các nhân vật mà tác giả là Goodrich nếu tôi không lầm. Sách ghi lại những nét đại cương ngắn ngủi về tiểu sử của người thời xưa có giá trị lẫn người không đáng, và có nhiều hình nhỏ vẽ chân dung của họ. Có một hình của Paracelsus nhà huyền bí học vĩ đại người Thụy Sĩ, hình làm tôi mê mẩn và ngắm nó hoài không thôi. Bài viết nói ông là lang băm hay là người mạo danh bịp bợm nhưng khi đọc thì tôi biết nó nói sai, và tin rằng ông là một trong những người đẹp đẽ nhất đã sống trên thế gian này.

Đó không phải là chỉ là ấn tượng về tâm lý giống như tôi cảm thấy đối với vài bức hình khác trong sách: nó là cảm giác đeo đuổi muốn nói người ấy quen thuộc với tôi, lòng tôi tin chắc là mình có biết ông khi ông sống trong kiếp xưa và sẽ gặp lúc ông tái sinh trở lại. Nhiều năm về sau lúc làm báo ở tiểu bang Nebraska, tôi đọc một bài báo ngắn từ New York gửi về, ghi là bà Blavatsky và đại tá Olcott đã thành lập một hội chuyên học hỏi sách vở đông phương. Cảm giác quen thuộc từng ám ảnh khi xưa lại quay về và tôi muốn viết cho bà Blavatsky đó (ấy là lần đầu tiên tôi biết tên của bà), nhưng bài báo không ghi địa chỉ. Về sau tại Philadelphia, tôi gặp bà Verplanck là người cộng tác thân cận với ông Judge trong việc biến tập san *The Path* thành tờ báo hết sức thú vị và có tính hướng dẫn về Theosophia. Bà nói cho tôi nghe về hội Theosophia, kêu tôi đọc những quyển *Isis Unveiled*

(Blavatsky), *Esoteric Buddhism* (Sinnett) và nhiều sách vở đang có về MTTL. Tôi liên lạc đều đặn với bà trong nhiều năm, cũng như thỉnh thoảng viết cho ông Judge. Sau khi tới định cư tại Los Angeles năm 1886 thì tôi quen biết ông nhiều nhờ gặp mặt ở cõi tinh cảm.

Trong những ngày tháng ấy có đông hội viên mong muốn được làm đệ tử hay đệ tử tại gia của Chân sư, bằng cách được liên lạc với ngài mà HPB là đại diện. Tin chắc là các ngài đang bị quá nhiều ứng viên quấy rầy, tôi không tìm cách gì để tiếp xúc với HPB hay sư phụ của bà, hay thu hút làm ngài chú ý đến cái gã không quan trọng của tôi, nhưng trong tâm tôi cứ nghĩ luôn đến Paracelsus với cảm tưởng rõ rệt là ông đã tái sinh. Thế nên tôi nhất quyết đi tìm ông nếu được, và trong buổi tham thiền hằng ngày tôi định tâm về ông. Một buổi tối năm 1889 lúc tham thiền như thế, gương mặt của HPB chợt hiện ra trước mặt tôi. Tôi nhận ra nó vì đã thấy hình bà trong quyển *Isis* dù gương mặt nay có vẻ lớn tuổi hơn nhiều. Tôi cho đó là hình ở cõi tinh cảm và là do mộng mi huyền hoặc mà ra nên tìm cách xua đuổi đi, nhưng khi làm vậy thì gương mặt lộ vẻ nóng nảy và ngay tức khắc tôi bị kéo ra khỏi thân xác, lập tức thấy mình đứng cạnh HPB ở London trong cõi tinh cảm.

Ở nơi đó trời sắp sáng mà bà vẫn còn ngồi tại bàn viết. Trong lúc bà nói chuyện với tôi rất nhân từ, tôi lại không tránh được ý nghĩ rằng thật lạ là một phụ nữ lớn tuổi trông đầy đà to béo lại có thể là một Đạo sư. Tôi ráng gạt bỏ tư tưởng thiếu lịch sự ấy khỏi tâm trí nhưng bà đọc được nó, và như thế trả lời thắc mắc này, xác phàm của bà hóa trong suốt, lộ ra thể bên trong vô cùng tuyệt diệu thấy như bằng vàng lỏng. Rồi bất thành linh Chân sư M. hiện ra trước cả hai chúng tôi bằng huyền thể (thể được tạo ra bằng ý chí để sử dụng tạm ở cõi tinh cảm và sau đó tan rã). Tôi quý mọp chào ngài vì đối với tôi ngài trông giống thần thánh hơn là người. Không rõ vì lẽ nào đó tôi lại biết ngài là ai tuy đây là lần đầu tiên tôi được gặp ngài. Chân sư nói chuyện với tôi hết sức thân ái và bảo:

— Trong sáu tháng nữa ta sẽ có việc làm cho con.

Ngài cất bước về phía xa của gian phòng, vẫy tay chào từ giả và đi mất. Xong HPB cho tôi lui với câu nói tạm biệt:

— Cầu Trời phù hộ con.

Ngay lập tức tôi thấy sóng đại tây dương dưới chân, tôi bay xuống nhúng chân trên đầu lượn sóng và rồi vun vút băng qua lục địa cho tới khi thấy ánh đèn của Los Angeles, trở về thân xác của mình vẫn còn ngồi trong ghế nơi tôi lía nó. Như vậy khi đi tìm Paracelsus và nhất quyết không làm rộn HPB cùng Chân sư M, tôi lại gặp được cả hai vị. Bởi HPB chính là Paracelsus và nhờ sự dốt nát của tôi không biết điều ấy, tôi đã lạng quạng sung sướng đâm nhào vào kết cục tuyệt vời, vượt xa cả trăm ngàn lần bất cứ gì tôi mơ ước.

Sáu tháng sau lời hứa của Chân sư trở thành sự thực. Anh tôi và tôi đi nam Mỹ về tới thành phố New York gặp ông Judge đang phải giải quyết vấn đề khó khăn: HPB dặn ông gửi tài liệu chỉ dẫn của bà cho tất cả hội viên Mỹ trong trường bí giáo E.S. (Esoteric School) nhưng bà chỉ gửi ông có một bản, mà ông không có phương tiện để làm ra nhiều bản cần phải có. Chúng tôi giải quyết vấn đề cho ông bằng cách lập ra nhà in Aryan và in tài liệu chỉ dẫn thành sách. Rồi đáp lại một điện tín của HPB, tôi đi London để làm công việc ấy cho nơi đó, khỏi sự ấn quán HPB. Khi gặp HPB chúng tôi không cần làm quen giới thiệu nhau, như thế chúng tôi đã biết nhau từ nào đến giờ. Bà mời bác sĩ Keightley (một cộng tác viên thân tín khác của bà khi ấy) và tôi ăn bữa tối Giáng sinh cùng với bà, sau bữa cơm chúng tôi chơi bài whist với nhau.

Một buổi tối ở bàn ăn, không khí quanh nhân viên của xứ bộ hóa buồn thảm với tin loan ra là HPB bệnh nặng đến mức bác sĩ không mong bà còn sống được tới sáng mai. Khi trở về phòng tôi rầu rĩ nghĩ về chuyện ấy, tôi quyết định thử một làm một thí nghiệm. Mấy năm về trước tôi truyền từ điển cả trăm bản cho nhiều người khác nhau, đôi khi dùng prana của mình làm lực chữa trị. Nay HPB sắp chết vì thiếu sinh lực còn tôi là thanh niên trẻ trung có dư thừa lực, nên tôi nhất định dùng phép chuyển lực đưa phân nửa lượng prana của tôi sang cho HPB. So sánh với chuyện cõi trần thì nó giống như truyền máu cho thể xác. Ngay khi tôi bắt đầu tập trung tư

tưởng để truyền lực thì HPB gọi tôi trong trí mà nghe rõ bên tai:

— Đừng làm, nó là ma thuật.

Không nao núng tôi thưa lại với bà:

— Được lắm, Lão Phu Nhân à, ma thuật hay không thì con vẫn cứ làm.

Và tôi làm ngay. Sáng hôm sau tôi thấy người yếu sức hẳn nhưng nó không kéo dài mà chỉ cần vài ngày là tôi lấy lại sức lực. Ở bàn ăn sáng chúng tôi có được tin vui là HPB đang bình phục, sức khỏe cải thiện bất ngờ làm bác sĩ thấy lạ lùng.

Trên đây là ấn tượng của James Pryse (1859—1942) về bà Blavatsky ghi trong khoảng tháng 8—1889 tại Los Angeles, California và những năm 1890—1891 tại London. Ông viết cho ông William Q. Judge kể lại kinh nghiệm gặp HPB ở cõi tinh cảm, và được ông Judge trả lời trong thư đề ngày 3—9—1889:

— ... Ấn tượng bạn có khi nhìn HPB và không thấy một phụ nữ lớn tuổi mà là một thần nhân là đúng. Bạn có đặc ân nhìn thấy được Sự thực, bởi vị ở trong thân xác lớn tuổi gọi là H.P. Blavatsky là một Đạo sư hùng mạnh đang thực hiện chương trình riêng của mình ở cõi trần. Và như thế chúng ta không cần phải sang Tibet hay nam Mỹ để tìm những Đấng mà nhiều người muốn gặp. Nhưng khi đã thấy thực tại thì tốt hơn hãy giữ yên lặng và làm việc với hình ảnh đó trong tâm khảm, bởi ngay cả khi bạn tới gặp Ngài và nói rằng biết Ngài là ai, ngài sẽ mỉm cười chờ đợi bạn làm chuyện có thể làm trong phạm vi nhỏ bé của bạn. Lý do là khen ngợi tâng bốc không có nghĩa gì và thốt ra lời chỉ vô ích, đầu vậy thấy được nhiều như bạn là chuyện rất hay và càng hay hơn nữa nếu bạn không nghi ngờ vì có thể bạn sẽ không thấy lại nó.

Tài liệu tham khảo: *Canadian Theosophist* số 16, March 15, 1935. James Morgan, 'Memorabilia of H.P.B.' pp. 1—5, William Quan Judge, *Practical Occultism: From the Private Letters of William Q. Judge* (Pasadena, CA: Theosophical University Press, 1951, pp. 162—3, và Daniel H. Caldwell: *The Esoteric World of Madame Blavatsky*. TPH, 2000.